

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Lasarettet i Motala

Klinik

Psykiatri

Specialitet

2020-10-23 – 2020-10-23

Datum

Motala

Ort

Mona Soholat och Anders Mårtensson

Inspektörer

Styrkor

- Integrerad öppen- och slutenvård som bidrar till att ST-läkare (och annan läkare under utbildning) kan få möjlighet att följa förloppet av psykiatriska sjukdomar och det bidrar till ökad kunskap och kompetens om psykiatriska sjukdomar.
- Individanpassad och flexibel introduktion, utbildning och stöd/handledning.
- Bra kollegialitet.
- Tillgängliga och engagerade handledare och ST-läkare.
- Engagerad och kunnig studierektor.
- Regelbundna läkarmöten med falldragningar och diskussion av vetenskapliga artiklar.

Svagheter

- Brist på specialistläkare.

Förbättringspotential

- Att ST-läkare får göra medsittningar med andra specialistläkare utöver sin egen handledare för att få ett bredare bedömningsunderlag.
- Viktigt att studierektorsrollen får en fast position i Psykiatricentrums ledningsgrupp utifrån vikten av utbildningsfrågor och rekrytering av ST-läkare.

STRUKTUR

A Verksamheten

Psykiatriska kliniken på Motala lasarett har ett upptagningsområde på ca 90 000 invånare. Klinikens samtliga öppenvårdsmottagningar och mobila team är placerade både i Motala och i Mjölby. Mottagningarna består av fyra allmänpsykiatriska team som behandlar affektiva sjukdomar, ångestsjukdomar, neuropsykiatriska tillstånd, personlighetsyndrom, ätstörningar och psykossjukdomar utöver en DBT-enhet. Kliniken har också två äldrepsykiatriska mottagningar, två beroendemottagningar och två dygnet runt mobila team som har en akut verksamhet. Kliniken har dessutom en slutenvårdsavdelning med 13 vårdplatser och en ECT-enhet i Motala. Kliniken har sin primärjourlinje vardagar 8.00-16.30 och helger 9.00-18.00. Som primärjour är man kopplad till mobila teamet där det ingår akuta bedömningar bla. Delmålen för barn och ungdomspsykiatriska delmålen uppnås genom tjänstgöring inom BUP som bedrivs av privat aktör. Många ST-läkare väljer också att ha en extra tjänstgöring på akutenheten i Linköping eller på ett annat landsting. Vårdgivaren har generella skriftliga riktlinjer för genomförande och bedömning av ST. Samtliga psykiatriska kliniker i Östergötland har nyligen sammanslagits till ett Psykiatricentrum. De har en gemensam studierektor för sina ST-läkare.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska genomföras finns.
- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska utvärderas finns.
- Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Psykiatriska kliniken i Motala har 3 ST-läkare varav samtliga innehar ST-tjänst enligt SOFS 2015:8. Kliniken har idag ca sju specialistläkare varav en är hyrläkare. Kliniken har tyvärr vakanser på specialistläkarsidan. Samtliga huvudhandledare är specialistläkare i psykiatri och har genomgått handledarutbildning. Studierektorn är specialistläkare i psykiatri och har genomgått handledarutbildning. Det finns uppdragsbeskrivning för studierektorn som har sin tjänst för hela psykiatri i Östergötland. Studierektorn har regelbundna träffar med huvudhandledarna 2 gånger/år. Samtliga ST- läkare är väldigt nöjda med sin ST-tjänstgöring och de tar upp att de känner sig sedda och trygga på kliniken och att de får individanpassad stöd och hjälp. De upplever specialisterna /handledarna som tillgängliga och de upplever arbetsklimatet som väldigt öppet och nära. ST-läkarna har regelbunden och individanpassad handledning med sina huvudhandledare 1 timme varje vecka. ST-läkarna dokumenterar sina handledarsamtal. Regionen har generella skriftliga instruktioner för ST-handledning. ST-läkarna arbetar mycket nära sina handledare/specialister och de har goda möjligheter också till att få instruktion vid behov.

Föreskrift

- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har specialistkompetens i avsedd specialitet.
- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- Tillgång till specialistkompetent studierektor med handledarutbildning finns.
- Tillräckligt många läkare med relevant specialitet och kompetens finns för att alla ST ska få adekvat handledning.
- Tillräckligt många läkare och andra medarbetare med relevant kompetens finns för att instruktioner ska kunna ges.

Allmänna råd

- Studierektorn har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- Generella skriftliga instruktioner för ST-handledning finns.
- Regelbundna handledarträffar för ST-handledarna finns.
- Skriftlig uppdragsbeskrivning för SR finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Verksamheten bedrivs på Motala lasarett och på en öppenvårdmottagning i Mjölby. Lokalerna är ändamålsenligt utformade. ST-läkarna har bra arbetsrum. Akutpsykiatriska patienter som behöver akut bedömning, bedöms på den stora akutmottagningen på lasarett i Motala om de inte kan bedömas tillsammans med mobila teamet i hemmet. ST-läkarnas uppfattning är att de har adekvat utrustning för diagnostik, utredning och behandling. De beskriver också att de har tillgängligt IT-stöd samt att de får bra stöd från bibliotek och FoU-enhet.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Adekvat utrustning för diagnostik, utredning och behandling finns.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.
- Tillgång till IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas, stöd från bibliotek eller FoU-enhet finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggning

ST-läkarna har en individuell utbildningsplan som utgår från ST-målen. Genomgång och ev revidering/uppdatering av denna sker minst en gång/år. Regionen har egna kurser som täcker allmänna ST-målen. ST-läkarna får söka Metiskurser bl.a. för att uppnå psykiatrimålen och de får bra tips och stöd av studierektor bl.a. gällande detta. ST-läkarnas uppfattning är att de får bra med feedback av sina huvudhandledare och kliniska handledare. Jourtjänstgöringen är upplagd så att ST-läkarna går dagjourer på vardagar och på helger. Jourtjänstgöringen är tillräckligt omfattande för att uppfylla målbeskrivningen utifrån att kliniken har ett stort upptagningsområde och behandlar de allra flesta psykiatriska diagnoser och det är samtidigt bra att ST-läkare har en kortare placering/randning på en större akut enhet. Studierektorn har en adjungerad roll i ledningsgruppen i det nybildade Psykiatricentrum. Studierektorn tar del av verksamhetschefs och huvudhandledares bedömning av ST-läkaren. Alla ST-läkare har fått individanpassad introduktion. Majoriteten av ST-läkarna har ST-kontrakt. Samtliga ST-läkare på plats vid inspektionen har upplevt gott stöd både av huvudhandledare och sjukhusets ledning oavsett bakgrund.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Det finns skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg.
- Jourtjänstgöring/beredskap uppfyller kraven i målbeskrivningen.

Föreskrift

- Alla ST-läkare har individuellt utbildningsprogram som utgår från kraven i målbeskrivningen.
- Det individuella utbildningsprogrammet följs regelbundet upp och revideras vid behov i samråd med SR, HL och ST-läkaren.

Allmänna råd

- SR bör utgöra en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- SR bör medverka till utarbetning av ST-läkarnas introduktionsprogram.
- SR bör ta del av verksamhetschefens och handledarens bedömning av ST-läkaren.

Kvalitetsindikator

- Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- Tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning för de leg läkare utan specialistkompetens som arbetar vid enheten med siktet inställt på ST finns.
- Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att uppnå målen i mål-beskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

E Handledning och uppföljning

ST-läkarna får regelbunden handledning 1 timme/vecka utöver kliniska instruktioner. Handledningen är individanpassad samtidigt som den utgår från delmålen. Huvudhandledarna har god överblick över ST-läkarnas tjänstgöring och kompetensutveckling och ST-läkarna bedöms genom medsittningar och specialistkollegium utöver bedömningar i det kliniska arbetet. Individanpassad stöd ges vid behov. Tillgången på huvudhandledare är god utifrån nuvarande situation och tillgången på ST-läkare. Bakjournstödet är väldigt bra och tillgängligt. Regionen har en egen handledarutbildning som täcker ST-målen och som samtliga huvudhandledare har gått.

Föreskrift

- Handledningen utgår från det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST.
- ST-läkaren har tillgång till handledare under varje utbildningsperiod.
- Fortlöpande bedömning av ST-läkarens kompetensutveckling utifrån målbeskrivningen och utbildningsprogrammet görs under hela ST.
- Kontinuerlig bedömning utförs av verksamhetschef (motsvarande) och huvudsaklig handledare.
- Verksamhetschef (motsvarande) ansvarar för att den kontinuerliga bedömningen dokumenteras.

Allmänna råd

- ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner.
- Handledningen är inplanerad i ordinarie tjänstgöringsschema.
- Den huvudansvariga handledaren tjänstgör där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring.
- Handledarutbildningen bör omfatta handledning, pedagogik, metoder för bedömning, kommunikation och etik.
- Den fortlöpande bedömningen görs med på förhand kända och överenskomna metoder.
- Påvisade brister i ST-läkarens kompetens leder till en åtgärdsplan.
- Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarnas sidutbildning följs upp.
- Varje enhet har en plan för hur ST-läkare som riskerar hamna i svårighet för att uppnå enskilda delmål, sin professionella utveckling generellt eller av personliga skäl, ska kunna hjälpas.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

ST-läkarna har en god möjlighet att få en bra teoretisk utbildning. Studierektorn har bra överblick över tillgängliga Metiskurser/dylika kurser och de får bra stöd och tips i sina ansökningar till kurser. Regionens samtliga ST-läkare i psykiatri har seminarium 1 heldag per månad med olika tema och innehåll. ST-läkarna kan få i uppdrag att själva med stöd anordna dessa seminarier.

När det gäller psykoterapiutbildningen så antyder kritiken att den inte håller den nivån som krävs eller är tillräckligt anpassad för ST-läkarna.

Kliniken i Motala har i samband med läkarmöten presentation av komplexa fall och/eller vetenskaplig artikel enligt ett rullande schema. Studierektorn samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildning. Teoretiska utbildningsmoment och kurser checkas av i utbildningsplanen. Regionen erbjuder också kurser som täcker allmänna ST-målen. ST-läkarna har enligt sitt kontrakt 4 timmars studietid per vecka inklusive heldags seminarier en gång/mån och ST-läkarna har möjlighet att ta ut sin studietid.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkarna genomgår den teoretiska utbildning som definieras i det individuella utbildningsprogrammet.

Föreskrift

- SR samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildning.

Allmänna råd

- Intern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Extern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Tid för regelbundna självstudier planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Kliniken har nära till Linköping och Linköpings universitet och det finns doktorandprogram och gott om möjligheter till vetenskapligt arbete och handledning. Kliniken har en disputerad specialistläkare. Tid finns avsatt för vetenskapligt arbete och kvalitetsarbete och ST-läkarnas kvalitetsarbete och vetenskapliga arbete tas till vara och används i kliniken. ST-läkarnas vetenskapliga arbete presenteras i någon form.

Föreskrift

- Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- Goda förutsättningar finns för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- ST-läkarnas kompetens i medicinsk vetenskap bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ST-läkarna ges möjlighet att utveckla kunskap om och kompetens i kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.
- Goda förutsättningar finns för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.
- ST-läkarens kompetens i kvalitetsutveckling bedöms fortlöpande och återkoppling sker.

Kvalitetsindikator

- ST-läkares genomförda individuella arbeten publiceras eller presenteras vid vetenskapliga möten.
- Tillgång till ett välfungerande doktorandprogram finns.
- Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.
- Minst ett, på enheten utfört, självständigt forskningsprojekt har publicerats i vetenskaplig tidskrift eller presenterats vid vetenskapligt möte de senaste två åren.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

ST-läkarna har ansvar för handledning och utbildning/undervisning av läkarstudenter. De får också möjlighet att handleda läkarstudenterna i närvaro av sina handledare och få direkt feedback på det. De kan också till viss del leda ronder och behandlingskonferenser. Denna möjlighet ökar alltmer successivt och är anpassad till den progression som de genomgår. De får därmed handledning och återkoppling på sitt ledarskap.

Föreskrift

- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i ledarskapskompetens.
- ST-läkarens kompetens i ledarskap bedöms fortlöpande och med återkoppling.
- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla den kommunikativa kompetensen såväl muntligt som skriftligt i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms och återkoppling sker.

Allmänna råd

- ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att delta i inom- eller mellanprofessionell reflektion i grupp.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.